

TOIMINTAKERTOMUS 2022

1 Rahaston tarkoitus

Sijoittajien korvausrahasto on sijoituspalvelulain 11 luvussa tarkoitettu suojarahasto sijoituspalveluita tarjoavien yritysten asiakaskunnan turvaksi. Sijoittajien korvausrahaston tarkoituksena on sen jäsenyhtiöiden ei-ammattimaisten asiakkaiden korvausrahastosuojan piiriin kuuluvien saamisten turvaaminen sijoituspalvelulain ja rahaston sääntöjen mukaisesti.

Rahasto perustettiin vuonna 1998, ja päättynyt tilivuosi oli sen 25. toimintavuosi. Rahasto toimii hallinnollisesti Finanssiala ry:n yhteydessä. Hallinnollisen yhteyden ansiosta rahasto voi kustannustehokkaasti hyödyntää eräitä Finanssiala ry:n tarjoamia hallinnollisia palveluja. Rahastolla on kuitenkin omat toimielimet, ja se on päätöksenteossaan itsenäinen.

Rahastolle ei tilikaudella esitetty korvausvaatimuksia, joiden johdosta viranomaisen olisi todennut korvausrahaston lakisääteisen korvauskynnyksen ylittyneen. Rahaston suoritusvelvollisuus edellyttäisi, että sijoituspalveluntarjoaja ei ole palauttanut asiakkaalleen suojan piiriin kuuluvia varoja sopimuksen mukaisesti. Korvausvastuun edellytyksenä on lisäksi jäsenyhtiön pysyvä maksukyvyttömyys.

Rahaston toimintaa valvoo Finanssivalvonta. Rahaston säännöt ja niiden muutokset vahvistaa valtiovarainministeriö.

2 Rahaston jäsenet

Rahaston jäsenyys on määrätyin edellytyksin pakollista kaikille suomalaisille sijoituspalveluyrityksille ja sijoituspalveluja tarjoaville luottolaitoksille sekä sijoituspalvelujen tarjoamiseen toimiluvan saaneille suomalaisille rahastoyhtiöille. Rahastossa oli vuoden 2022 lopussa 61 jäsentä.

Vuoden 2022 aikana rahaston jäsenkunnassa tapahtui eräitä muutoksia. Vuonna 2022 rahastoon liittyi kaksi uutta jäsentä, ja rahastosta erosi kaksi jäsentä.

Talletuspankkien yhteenliittymää, jonka jäsenpankit vastaavat kokonaan tai osittain toistensa sitoumuksista tai velvoitteista, käsitellään rahaston kannatus- ja hallinnointimaksuja määrättäessä yhtenä jäsenenä. Talletuspankkien yhteenliittymiä olivat osuuspankkien yhteenliittymä (108 jäsenpankkia), POP Pankkien yhteenliittymä (20 jäsenpankkia keskusluottolaitoksineen) ja Säästöpankkien yhteenliittymä (17 jäsenpankkia keskusluottolaitoksineen).

Rahasto antaa Finanssivalvonnalle lausunnon uusista toimilupahakemuksista ja toimilupien muutoshakemuksista.

3 Toimintaympäristö

Vuosi 2022 oli monella tapaa poikkeuksellinen ja toi mukanaan kasvanutta epävarmuutta tulevista. Venäjä hyökkäsi Ukrainaan helmikuussa 2022 ja aloitti energiasodan Eurooppaa vastaan. Energiakriisi voimisti jo entuudestaan kiihtyvää inflaatiota, ja inflaatio kiihtyi hetkessä kovimmalle tasolleen 40 vuoteen.

Kiihtynyt inflaatio käynnisti kaikkien aikojen koronnostosyklin keskuspankeissa ympäri maailman. Inflaation väliaikaisen luonteen korostaminen oli aluksi omiaan viivästyttämään rahapolitiikan kiristämistä samalla kun sitkeä inflaatio jo nakersi kuluttajien ostovoimaa. Inflaation ja energiakriisin arvaamattomuus oli omiaan nakertamaan kansalaisten luottamusta, heikentämään yritysten näkymiä ja hidastamaan talouskasvua.

Myös globaalin talouskasvun keskeisiin moottoreihin pitkään kuulunut Kiina kamppaili erilaisten haasteiden kanssa vuonna 2022. Tiukan koronapolitiikan johdettua laajoihin protesteihin Kiina poisti lopulta pandemiarajoitukset ennätysvauhdilla.

Vuonna 2022 korkotasot nousivat poikkeuksellisen voimakkaasti. Korkojen nousu on omiaan vaikuttamaan korkosijoitusten markkina-arvoa laskevasti. Markkinoiden vuoristorata alkoi helmikuussa Venäjän hyökättyä Ukrainaan, ja sitä lietsoivat läpi vuoden markkinoiden odotukset inflaation hidastumisesta ja korko-odotusten tasaantumisesta yhdistettyinä keskuspankkien haukkamaisiin reaktioihin.

Vuonna 2022 lähtökohtaisesti kaikki likvidit omaisuuslajit tuottivat tappiota. Vuoden 2022 erityispiirre oli se, että 10 – 20 % tappiot koskivat yhtäläisesti sekä osake- että korko-omaisuuslajeja, mukaan lukien turvaavina pidetyt valtionlainat. Tyypillisen yhdistelmäsalkun tappiot olivat vuonna 2022 samaa luokkaa kuin vuoden 2008 finanssikriisissä.

4 Toiminnan painopistealueet

Vuonna 2022 rahasto seurasi aktiivisesti sijoitussalkun toimintaympäristön muutoksia poikkeuksellisessa markkinatilanteessa, jota leimasivat Ukrainan sota, korkea inflaatio ja korkotasojen voimakas nousu. Omaisuuslajihajautuksen ja riskirajoitteiden avulla rahasto jatkoi varautumista erityyppisiin riskiskenaarioihin rahoitusmarkkinoilla.

Rahasto jatkovalmisteli kannatusmaksujen määräytymisperiaatteiden uudistushanketta, jonka tarkoituksena on tunnistaa mahdollisimman yksinkertainen, läpinäkyvä ja oikeudenmukainen kannatusmaksujen laskentamalli tulevaisuudessa sovellettavaksi. Rahasto toteutti tarkennettuja koelaskentoja ehdotetun uudistuksen käytännön vaikutusten arvioimiseksi.

5 Rahaston hallinto

Rahaston jokainen jäsen nimeää valtuuskuntaan yhden jäsenen. Valtuuskunta kokoontui vuonna 2022 kerran. Valtuuskunnan puheenjohtajana toimi 24.5.2022 saakka Jani Eloranta, ja siitä lähtien Petri Viertiö. Varapuheenjohtajana toimi Kirsi Lauslahti.

Hallituksen varsinaisina jäseninä toimivat vuoden 2022 lopussa Taina Ahvenjärvi, Päivi Kuoppa, Antti Kuosmanen, Jaana Pohjanheimo, Jussi Sokka ja Bengt Wahlström, sekä varajäseninä Pia Hidén ja Mari Pekonen-Ranta. Hallitus kokoontui tilikaudella yhdeksän kertaa. Hallituksen jäsenille ei maksettu kokouspalkkioita.

Hallituksen puheenjohtajana toimi 24.5.2022 saakka Päivi Kuoppa, ja siitä lähtien Jaana Pohjanheimo. Varapuheenjohtajana toimi 24.5.2022 saakka Jaana Pohjanheimo, ja siitä lähtien Päivi Kuoppa.

Asiamiehenä toimi OTK, CESGA Mirjami Kajander-Saarikoski ja vara-asiamiehenä OTM Piritta Poikonen.

Tilintarkastajana toimi KPMG Oy Ab, jonka nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana toimi KHT Tiia Kataja.

6 Pääomavaatimuksen kattaminen

Sijoituspalvelulain mukaan rahaston pääoman on oltava vähintään 12 miljoonaa euroa ja tästä määrästä on katettava rahana vähintään 4,2 miljoonaa euroa.

Rahaston oma pääoma oli vuoden 2022 lopussa 7 711 041 euroa (7 560 067 euroa). Pääomavaatimuksen kattamiseksi rahastolla on lisäksi kuuden miljoonan euron suuruinen luottolupaus Danske Bankilta.

7 Kannatusmaksut ja muut jäseniltä perittävät maksut

Lakisääteisen vähimmäismäärän ylittyessä rahaston ei tarvinnut kartuttaa pääomaansa jäseniltä kerättävin kannatusmaksuin. Kannatusmaksuja kerättiin kuitenkin sääntöjen edellyttämällä tavalla luottolupauksesta aiheutuvien kulujen kattamiseksi. Tämän lisäksi rahaston jäseneksi vähimmäispääoman täyttymisen jälkeen liittyneiltä uusilta jäseniltä kerätään määrääjän painotettua keskimääräistä kannatusmaksua.

Rahaston hallinnoinnista aiheutuvat kulut katetaan jäseniltä kerättävin hallinnointimaksuin. Lisäksi uusilta jäseniltä peritään liittymismaksu.

Vuonna 2022 kannatusmaksuja kerättiin 202 183 euroa (203 882 euroa) ja hallinnointimaksuja 126 000 euroa (99 200 euroa). Liittymismaksuina kerättiin 3 200 euroa (3 200 euroa).

8 Varojen sijoittaminen

Sijoituspalvelulain 11 luvun 15 §:n mukaan rahaston varat on sijoitettava luotettavalla, tehokkaalla ja rahaston maksuvalmiuden turvaavalla tavalla sekä riskien hajauttamisen periaatetta noudattaen. Sijoituksista saatava tuotto on lisättävä rahaston pääomaan. Rahaston varojen sijoittamista ohjataan valtuuskunnan vahvistamalla sijoitustoiminnan yleisillä periaatteilla, joiden puitteissa hallitus vahvistaa vuosittain sijoitussuunnitelman.

Korvausrahasto pyrkii sijoitustoiminnassaan huomioimaan vastuulliseen sijoittamiseen liittyviä näkökohtia. Vastuullisuuskysymyksillä tarkoitetaan taloudellisesti olennaisten ympäristö-, sosiaalisten ja hallintotapaan liittyvien tekijöiden huomioon ottamista sijoittamisessa. Vastuullisen sijoittamisen kehittäminen on rahastossa asteittain syvenevä prosessi.

Korvausrahastolla oli vuoden 2022 lopussa sijoituksia viidessä eri korkorahastossa sekä yhdessä osakerahastossa. Sijoitusomaisuuden markkina-arvo ilman pankkitalletuksia oli vuoden 2022 lopussa 5 791 588 euroa (5 773 774 euroa). Lisäksi rahastolla oli pankkitalletuksia yhteensä 2 628 075 euroa (2 635 591 euroa).

Sijoitustoimintaan kuuluvien arvopaperien tuotto käyvin arvoin laskettuna oli -3,2 % (1,7 %). Sijoitussalkkuun kuuluvat talletukset tasapainottivat kuitenkin tuottokehitystä siten, että sijoitustoiminnan tuotto talletukset huomioiden oli -2,3 % (+1,3 %). Sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvoin oli vuonna 2022 olennaisesti salkun pitkän aikavälin tuotto-odotusta matalampi, mikä johtui kaikkien likvidien omaisuuslajien poikkeuksellisen heikosta tuottokehityksestä markkinoilla tarkastelukaudella. Turvaavan korkosalkun osalta erityisen merkittävä kehitys vuonna 2022 liittyi korkotasojen poikkeuksellisen nopeaan ja voimakkaaseen nousuun, sillä korkotason nousu on omiaan vaikuttamaan korkosijoitusten markkina-arvoa laskevasti.

9 Tilikauden tulos

Rahaston tulos vuodelta 2022 oli 27 209 euroa alijäämäinen (2 261 euroa alijäämäinen). Tuloksen heikentyminen edellisvuodesta johtui pääosin yhden korkosijoituksen negatiivisesta arvonmuutoksesta kirjanpidossa.

Kerätyt kannatusmaksut vähennettyinä luottolupauksen kustannuksilla on siirretty rahastosiirtona korvausrahastopääomaan. Tilikauden tulos siirretään sijoituspalvelulain 11 luvun 15 §:n mukaisesti rahaston pääomaan.

10 Tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen ja arvio tulevasta kehityksestä

Korvausrahaston toiminnassa ei ole tapahtunut tilikauden päättymisen jälkeen olennaisia muutoksia.

Keskuspankkien linjauksilla, inflaatiokehityksellä ja geopolittisen tilanteen kehittymisellä odotetaan edelleen olevan merkittävä vaikutus sekä korkomarkkinoihin että muihinkin omaisuuslajeihin vuonna 2023. Lisäksi markkinoiden sentimenttiin vaikuttaa mahdollisen rahoitusvakauteen liittyvän huolestuneisuuden, joka sai alkunsa yhdysvaltalaisen Silicon Valley Bankin maksukyvyttömyystapauksesta maaliskuussa 2023, jatkuminen.

Vuodesta 2023 odotetaan rahastolle kuitenkin edellisvuotta valoisampaa sijoitusvuotta. Vuonna 2022 toteutuneen korkotasojen normalisoitumisen myötä rahaston sijoitustoiminnan tuotto-odotuksen arvioidaan jatkossa vähitellen lähestyvän sen pitkän aikavälin tuotto-odotusta. Turvaavat korkosijoitukset tarjoavat aiempaa kilpailukykyisemmän tuotto-riski-profiilin suhteessa muihin omaisuusluokkiin. Toki

mahdollinen korkotasojen tai luottoriskipreemioiden nousu tarkastelukaudella olisi edelleen omiaan laskemaan korko-omaisuuslajien markkina-arvoa lyhyellä tähtämellä.

Rahaston perustehtävästä johtuen sen sijoitustoiminnan erityispiirteenä on, ettei lisätuottoa voida tavoitella heikomman likviditeetin omaavilla omaisuuslajeilla taikka salkun riskitasoa muutoin olennaisesti nostamalla. Varautuakseen erityyppisiin riskiskenaarioihin rahoitusmarkkinoilla rahasto on kuitenkin jatkuvasti kehittänyt sijoitustoimintansa omaisuuslajihajautusta.

Vastuullisen sijoittamisen käytäntöjen, mittaristojen ja datan odotetaan jatkavan kehittymistään. Vastuullisen sijoittamisen kehittäminen on rahastossa asteittain syvenevä prosessi, jonka edistymistä määrittää pitkälti saatavilla olevan datan ja seurantamittareiden jatkuvasti kehittyvä vertailukelpoisuus.

Helsingissä 21. maaliskuuta 2023

SIJOITTAJIEN KORVAUSRAHASTO
Hallitus